САНГА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 23–24 (8771–8772)

ЧЭППИЭР

2002 сыл Олунньу 28 күнэ

ДЬӨҺӨГӨЙ ОҔОТО ДЬЫРЫЛАТА КИСТЭЭТИН, ТҮӨРЭХПИТИН ТҮСТЭЭТИН

(Сылгыһыттар улуустааҕы сүбэ мунньахтарыттан)

Олунньу 21 күнүгэр улуус дьаһалтатын дьиэтин актовай саалатыгар сылгыһыттар улахан түмсүүлэрэ буолан ааста. Сүбэ мунньаҕы улуус баһылыга А.А.Шадрин салайда. Улууска сылгыга баар балаһыанньа туругунан, 2005 сылга диэри сылгы иитиитин сайыннарыыга улуус программатын туһунан сурун дакылааты улуус баһылыгын солбуйааччы, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига К.Ф.ОКОНЕШНИКОВ оҥордо.

Киин, бөлөһүмтөнү улууска сылгыны иитии хайысхаларыгар туһаайда. Туох-хаһыах иннинэ, сылгы бэйэтин айылгытынан даҕаны, кининэн, ол аһылар уһунаан көрүүтү-истиитин эрэйдэринэн, сылгы иитэр хаһаайыстыбалары бэдиэнтэтигэр сорука турар. Маннык сөптөнөһүн суох буолбатах. Улууска "Мындаҕаайы" уонна "Чыаппара" ТХПК-лара сэргэ сылгы иитиитинэн иккитийэр 9 тиэрэ Президентскэй дэнэр, 10 баайынай хаһаайыстыбалара бааллар. Кэннилэр 2004 сылга диэри бизнес-былааннарын көмүскээннэр, киниэргэ кредити үргэн биэрэр усулуобуйа укааттылыбыт. Сорудахтара: билигин баар сылгыларын аксаанын үс төгүл улаатыннарыы, бирин синик докуоту ылыллыы элбэтиинин.

Дакылаатчыт научнай аҕалыылары холобурдуур. Сайдыылаах дойдуларга биир фермер 24-25 киһини аһатар буолларына, биһиэхэ иити мүүнүгэр 7-8 эрэ киһини төрөтөр. Ону бэйэҕэ сылыанаан эттэххэ, сылгы хаһаайыстыбалара 70-100 сылгылаах буолуохтаахтар. Улууска иитиэхтэ тиийэр 100 сылгылаах Сылаантан В.Д.Макаров уонна Хатылыттан 80 сылгылаах Е.Ф.Попов хаһаайыстыбалара эрэ бааллар. Онтон СР Президенин 2001 сыл балаҕан ыйын 19 күнүнээҕи 1499 №-дээх "Сылгыны иитиини сайыннарыы туһунан" Ыйааҕар олоҕуран, биир хаһаайыстыба 200-тэн итаҕаһа суох сылгылаах, кулун дьылаабыйа 90% буолуохтаах. Маннык кээдэбулга улуустан билигингитэ 715 сылгылаах "Мындаҕаайы", 462 сылгылаах "Чыаппара" ТХПК-лар эрэ киирээр этиэннэ сылгыны иитиигэ иҥэринэр бары технологиялары туттуохтаахтар. Ону ситиспиттэр 250 тыһ. солк. Президент граныгар киирэллэр.

Сылгыны элбэтэргэ, биллэн турар, киниттэн элбэх төрөлкэй төрөөбүт ылыы ситиһиллиэхтээх. Ол племенной үөскэтэн тутуллуохтаах. Онуоха Тыа хаһаайыстыбатын уонна сопотуопка министерствотыттан иитиэнэ киин иһинэн киирэр Сылгы иитиитин департаменыттан 400 плем-убаһаны атастаһарга сайаакка түспүт. Итинэн бу сылга Өймөкөөнтөн 40 убаһа, бэйэ улуус нэһилиэктэриттэн 67 сылгы уонна сыл аксын былааннаан кэлэр 25 плем-убаһа атыылаһыллыбыт. Маннык элбэх сылгыны атыылаһыы суох этэ дэнэ. Ол эрээри сылгы улахан эгэрэ кэтэх хаһаайыстыбаларга баар. Баларга плем-үлэ хайа да өттүнэн кыаллыбакка сылла. Иккиһинэн, убаһаны иитиигэ хаалларарга хаймыта тутуллар. Манан 2002 сылга убаһа аксаанын икки төгүл улаатара ситиһиллиннэ, аһатар 1000 төбөҕө тиэрдиллиннэ. Улууска тыа хаһаайыстыбатыгар анаан көрүллүбүт кредиттэн сылгы иитиитигэр диэн анаан 6 мөл. 200 тыһ.солк. баайынай хаһаайыстыбаларыгар бэриллиннэ.

1965 сыллан сылгыга анаан тэриллибит племенной хаһаайыстыбалар, ол иһигэр кэмигэр сылларга баар буолбут "Мүгүдэй" сылгы заводо, эстэннэр, билигин ити бу үөлэ эриллибит икки коллективнай хаһаайыстыбаҕа эрэ хаалан сайдар. Ол тэгинэн сылгы аксаана бэлиэ сабыллан баран, саҥа 2-3 сылтан элбэтиилэр суолга киирдэ. 1996 сылга 8601 төбө эбит буоллаҕына, билигин 10196-ҕа тиийдэ, ол иһигэр биэтэ 6230. Хаһаайынныгын көрүүтүнэн ыллаахха, баар сылгы чааһыҥай сектарга 54, баайынайдарга 26, икки коллективнай уонна атыйах кэмэ хаһаайыстыбаларга 20 %-нара иитиллэр. 2005 сылга сылгы аксаанын 13000 тиэрдиллиэхтээх диэн чопчу сорук турда.

Сылгы аксаанын элбэтэргэ кыахтар баллар дэнэ. Чугаһынан ыллаахха, биһиэхэ кыстыкка сылгы турууга куһаҕана суох. Иккиһинэн, бары нэһилиэктэргэ сылгыны иитэргэ сирүөт элпиэтиир. Холобур, зоотехническай нуорманан 1 сылгыга 2,5 гектар сир нааҕа диир буоллахха, үгүс сирдэргэ бу толору туһаныллыбат. Ол эбэтэр сир салгааҕа баарынан, нэһилиэктэр сылгыны төһө баҕарар элбэтэр кыахтаахтар. Холобур, үгүстэр билигин баар сылгыларын икки да төгүл элбэтэр кыахтаахтар. Мэччирэҥи талаарынарга, эбүгэлэр үгэстэринэн, сирэ эргээнин кыаҥнык ыытыллыахтааҕа санатылынна. Бу дьаһал олохо киирдэҕинэ, сукка-курдаҥга ыллаабыт кыах эмиэ баар.

Бөдөҥ хаһаайыстыбалары тэрийиинэн кооперациялааһыҥҥа уонна акционированиеҕа киирэр кэм кэлбитэ биллэрдик этилиннэ. Саҕалааһын былыытынан Хатылы нэһилиэгэр үлэлээһиннэрэ кэпсэннэ. Сылгы аксаанын элбэтэбит диир буоллахха, ол киинниэн көрүүнэн ситиһиллэр кыахтаах. Онуоха киирсиилэр: сылгы иитиитин былааннааһын, көрүү-истии бары технологияларын тутуһуу, ол иһигэр кулуну ылыыны элбэтии, бэзэны оҥостуу уо.д.а. Урутаан эттэххэ, дакылаат сүрүнүнэн ыйытыыларга: "Сылгы төбөтүн эрэ элбэтэр туһунан буолла, оттон хаачыстыбата тоҕо этиллибэтэ?" — диэн ыйытыы, дьэ, итиниэхэ туһуланар. Ол эбэтэр плем-үлэ, сүөһү-үөһүөт ыытыллыахтаах. Эмиэ манна: "Бэйтэлин биэ этии туттарыллар сыаната убаһалаадар кыра. Тоҕо?", эбэтэр: "5000-тан тахса сылгы чааһынайдарга турар, оҥорго биэлэр сааслара төһө буолуой?" — диэн ыйытыылар эмиэ киирээлэллэр.

Кэпсээнигэ 10 киһи кытынна. Одьулууннтан кырдьаҕас сылгыһыт С.А.Матвеев сылгыны иитиигэ бэйэтин өр сыллаах опытыттан, кэтээн көрүүлэриттэн кэпсээтэ: "Билигин, — диэтэ мин саҕын, — биир атыыртан биир кулун ылыллар. Сылгы Мэнкүдээнэн, Саһыл сыһыынын үүтүйэн үөскүүр этэ, бэскэйэрэ. Бүгүгүнэн аһыы үөрэммит сылгы хаалыгат. Хаачыахха хайаан түү-түһүгэ аһатарбыт. 70-90% кулун ылларбыт. Кэлин маһы-таһаары көрдөн кэбиһэн, тыаларга үөрэрэллэр, мэччирэҥи сэлиэхэһээ былдьатыллар. Өртөөһүн ыытыахха. Уҥугэй олох хаалаахсарэлэхит, техникалаахпыт". Мүгүдэйтэн зоотехник үөрэхтээх А.А.Варламов: "Бу уһугэй оҕ сылларга Мырылаҕа, Мындаҕаайыга тоҕо төрүөх кэлбэтий? Ол эрэ хаачыстыбата буолбатах. Көрүү-истии мөлтөх. Солоҕос Окко 100 сылгы хаалан турарын көрбүттээҕим. Ый баһыгар-атаҕар биирдэ эмэ баран аһаталлар. Мүгүдэй сылгы заводунан сайдыбыта. Өчөлортон хаан ууларыйан, билигин төрүөх бэдиэт. Убаһалар 120-150 кг ыйааһыннаахтар. "Чурапчы" кооперативэ улахан сылгыларын туппат. Аны биэрэ ноҕуок улааттыннан, дьон биэтэн аксаастаналлар, аһыыллар", — диэн сылгыны иитии төрүт боппуруостарын таарыйда.

— Сылгы аксааныгар 1991 сыллаах кирбиини ситиспиттибит. Дьиҥэр, сылгы баар эрээри, дьон ноҕуоктан куоттаран кистииллэр. Сылгыны элбэтэргэ үп-харчы биэрэ сатаатыбыт, 3 сыллаах кредит эмиэ көрүллүбүтэ. Ол курдук, республикаҕа 5000 убаһаны иитэргэ быһаччы былаан түспүтэ. Ол билигин икки төгүл элбээтэ. Сылгыны иһиллэр дэммитэ да, саамай туттуулар — сылгы. Үгүс сирдэргэ массыына буолан турар. Иитэргэ быһыллыбыт норматив 50 төбөнөн быһыллыбыта, - диир Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын Сылгы иитиитигэр департаменын отделын сүрүннүүр специалиһа.

Тылы ылар Төлөйтөн ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата М.С.Толстоухов. Киин билигин сылгыны чааһынайдыгар көрөрүн этэн туран, сылгы хаһааҥҥыттан да сыаналаммытынан биир идэлээхтэрин күүскэ иитэргэ ыҥырда. Хатылыттан Е.Ф.Попов убаһа өллөҕүнэ харчыга турарын холобурдуур. Сыаната улаханынан өлөрөргө эрэ тиийиилэрин этэн, сылгыны иитии опытыгар тохтуур: "1-2 убаһаны иитэн сылгы аксаанын элбэтиэххин. Аны баар сылгы аҕарга чааһынайга иитиллэр. Биэлэр кырыйдыаллар. Уҥугэй бааза туттан киинкэн иитэххэ, элбэх киһи да үлэлиэ", — диэтэ.

Түөйэптэн баһылык Е.М.Пермяков сылгыны хайдах элбэтэргэ санаатын үллэстиннэ. Ону убаһа этин сыанатын улахан сылгы этиниэҕэр аччатар эрэ түбэлтэҕэ ситиһиллиэн сөбүн чопчулаан ыйда. Салгыны кредити урукку совхозтарга курдук, тирэх баайынай хаһаайыстыбаларга сыллаан биэрэллэрин сыыһанан аҕаан, кэлэр кредити нэһилиэктэр дьаһалталарыгар биэрэн, ону сылгы баһыгар түгэтэр ордугун этэ. Эмиэ Хатылыттан А.А.Федоров кредит боппуруоһугар тохтуур. Киин улууска баар сылгы аҕарыттан ордугга чааһынайга көрүллэринэн, кэлэр кредити киниэргэ биэрэр түрүөрүстэ. Саха сүүрүк сылгыларын федерациятын специалиһа И.И.Харлампьев быйылгы сылга ат сүүрдүүтүн графиктэрын билиһиннэрдэ.

Улуус баһылыга А.А.Шадрин мунньаҕы түмүктүүр этиитигэр: "Сылгыны "нэдэ" диэтэххэ суох гынар, аһаргэ үөрэммит улууспут", — диэн туран, сылгыны чөмөхтөөн иитии, плем-үлэ, сир-үөт боппуруостарыгар тохтоото.

Мунньах улууска сылгы иитиитигэр 2005 сылга диэри былааны итиэннэ программаны бигэргэттэ, онуоха тирэх фермерскэй хаһаайыстыбалары, сопотуопкалыыр тэрилтэлэри, ветеринарнай уонна тыа хаһаайыстыбатын управлениеларын эбээһинэстиир уураахы ылынна.

Бу түмсүүгэ бүгүн сылгы иитиитин салаатыгар ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата М.С.Толстоухов 70 сааһын бэлиэтиир үөрүүлээх түгэн буолла. Михаил Семеновичка улуус бочуоттаах гражданинын аата иҥэриллиннэ, элбэх истиҥ эҕэрдэлэр этилиннилэр.

С.СМИРНИКОВА.

Хаартыскаларга: М.С. Толстоуховка улуус бочуоттаах гражданинын знагын туттарыы; мунньах салаатылар.

УЛУУС БАҺЫЛЫГАР КАНДИДАТТАРЫНАН ТУРУОРУЛУННУЛАР

Саха Республикатын Государственнай Мунньаҕа (Ил Түмэн) 2000 сыл муус устар 14 күнүгэр Нерюнгри куоракка уонна Чурапчы улууһугар баһылыктар быыбардарын ыытар туһунан уураах таһаарбыта.

Биһиги улууспутугар бүгүҥҥү туругунан баһылык дуоһунаһыгар кандидаттарынан туруорулунуллар:

Аммосов Иннокентий Николаевич, 1949 сыллаахха төрөөбүт, үрдүк үөрэхтээх, Төлөй нэһилиэгин баһылыга. "Чурапчыстрой" ХЭТ, Мааркычааннааҕы ПО, "Чурапчы" МТС МУП быыбардааччыларын бөлөҕүнэн туруорулунна, 6 тэриттэ өйүүллэрин биллэрдилэр.

Ноговицын Андрей Тимофеевич, 1961 сыллаахха төрөөбүт, үрдүк үөрэхтээх, "Чурапчы" ТХПК директора. Одьулуун нэһилиэгин, "Чурапчы" ТХПК, Хайахсыт нэһилиэгин быыбардааччыларын бөлөҕүнэн туруорулунна, 4 тэрилтэ өйүүллэрин биллэрдилэр.

Саргыдаев Анатолий Романович, 1952 сыллаахха төрөөбүт, үрдүк үөрэхтээх, СР Президенин уонна Правительствотын дьаһалтатын кадрдары салайыы управлениетын уонна государственнай сулууспа отделын салайааччыта. Алаҕар нэһилиэгин, Чурапчы орто оскуолатын, Хадаар нэһилиэгин быыбардааччыларын бөлөҕүнэн туруорулунна, 4 тэрилтэ өйүүллэрин биллэрдилэр.

Билигин киһилэри улуус баһылыгар кандидатынан регистрацияланарга аналлаах докумуоннары хомуйууга үлэ ыытыллар.

33 №-дээх Чурапчы уокуругунааҕы быыбардыыр комиссия.

■

БИЛЛЭРИИ

Улуус баһылыгар кандидаттары агитациялааһын иһин "Санга олох" хаһыакка матырыйааллары таһаарыы сыаната биир балаһа иһин 6 (алта) тыһыынча солкуобай.

"Санга олох" РИХ салалтата.

Нэһилиэнньэҕэ улуус дьаһалтатын отчуоттара

ҮЛЭ СӨПТӨӨХТҮК БАРБЫТЫН БЭЛИЭТЭЭТИЛЭР

Бахсыга буолбут улуус дьаһалтатын 5 сыллаах үлэтин отчуотун улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы Петр Николаевич Мишкин туруорда. Кинини кытары отчуоттуур бөлөх састаабыгар улуустааҕы дьиэ кэргэн политикатын уонна социальнай көмүскэл управлениетын начальнига С. И. Никитин, үөрэх управлениетын начальнига Е. С. Сидоров, тыа хаһаайыстыбатын управлениетын специалиһа Е. А. Никонова сылдьыстылар.

Сүрүн дакылаат иннинэ Егор Семенович Сидоров уонна Семен Иванович Никитин информациялара истилиннэ. Биэс сыллаах үлэ түмүгэ бииирдии салааларынан, иитэн-тоҥон, элбэх сыыппаралары аҕалан туран, тэҥнэбиллэрдээх, анализтаах өйдөтүлүннэ. Баһылык бастакы солбуйааччыта биэс сыл анараа өттүгэр бу бөһүөлэккэ мунньахтыы кэлбитин саната. Оччо холоотоххо нэһилиэк иити кэм иһигэр күүскэ сайдыбытын, саҥа тутуулар ыытылланнар социальнай сайдыыга иннинэ хардыы тахсыбытын бэлиэтээтэ. Мунньахха мустубуттар дакылаат сүрүнүнэн элбэх ыйытыылары биэрдилэр.

Кэпсэтиигэ тыл эппит А. К. Барашкова улуус дьаһалтата сөптөөхтүк үлэлээбитин бэлиэтээтэ. Кинилэр нэһилиэктэригэр саҥалта бөдөҥмүтүн уратын, урукку өттүгэр сөччөбаччча сылдьыбат эбит буоллахтарына билигин сотору-сотору кэлэллэрин, балаһыанньаны хонтуруоллууллары, кампаниялары туһунаан астынан туран этте. Үөрэхтээһиҥҥэ улуус республикаҕа иннинэн күөҥҥэ иһэрин бэлиэтээтэ, кинилэргэ баар турар таас оскуола тутуутугар улуус дьаһалтата көмөлөөрө наадатын туруоруста.

И. П. Шеломов, Х. Н. Шеломова дьаһалта уһугэйдик үлэлээбитин этилэр. Суолу оҥоруута, ыытыллааны турар улуус баһылыгын быыбарыгар бэйэлэрин санааларын үллэһиннилэр. И. И. Барашкова "Чурапчы" кооперативе үлэтигэр тохтоото. Эрдэ туттарбыт үүтү ыла илиэктэрин, сыана уларыйан чопчуутик ылар буолбуттарын этэ. М. И. Барашкова улуус салалтатыгар дьон-сэргэ махтанарын, инники сайдыы тахсыбытын бэлиэтээн туран, үлэни уһугэйдик сыаналыырга этии киллэрдэ. Нэһилиэк баһылыга Д.Ф. Барашков үлэ былаанныахтык тэриллибитин бэлиэтээтэ. Сир үлэтигэр, уһуну хаһаайыстыбатын бэйэтин санааларын үллэһиннэ.

А. СЛЕПЦОВ.

ЧФКСИ ҮӨРЭНЭР-ЛАБОРАТОРНАЙ

ТЫА СИРИН СҮДҮ ТУТУУТА

Үөрэтэр-лабораторнай корпус

Чурапчы улууһугар ааспыт, сүүрбаһис үйэҕэ аан дойду үрдүнэн аатырбыт өйдөөх, кыахтаах дьон аҕыйаҕа суох төрөөн-үөскээн ааспыттара. Олортон нуучча тылын учуутала идэлээх эрээри, көнгүл тустууну көҕүлээн, ол сайдыытыгар туох баар күүһүн-уоҕун, сатабылын, дьоҕурун биэрбит, Олимпийскай оонньуулар, аан дойду чемпионнарын иитэн таһаарбыт, ССРС үтүөлээх тренерин Д.П.Коркины ордук чорботон бэлиэтиири наадалааҕынан ааҕабын. Тоҕо диэтэххэ, бастакынан, кини үөрэппит-такайбыт, талааннарын арыйбыт уолаттарын кытта сэргэстэһэ улааппыт, этэргэ дылы, биир тэллэххэ утуйбут киһибин, иккиһинэн, Дмитрий Петрович сатабыллаах кэпсэтиитинэн Чурапчытааҕы оҕо спортивнай интернат-оскуолата тэриллибэтэҕэ буоллар, бу ыстатыйа суруллуо, физкультура уонна спорт института тэриллиэ, онно анаан аныгылыы таҥыллыбыт таас дьиэ түргэн кэм иһигэр тутулла охсон үлэҕэ киириэ суох этилэр.

Бу – тыа сиригэр улахан ситиһии. Ону бэлиэтээн туран, аҥардас Дмитрий Коркин эрэ аатыгар үнэр-сүктэр алҕас буолуо, дии саныыбын. Ити ахтыллыбыт тутууну үбүлээбит, олоххо киирэрин ситиспит киһинэн чел олох туһугар элбэх сыратын-сылбатын биэрбит, ааспыт үйэ чулуу киһитин аатын ылбыт, СР бастакы Президенэ М.Николаев буолар. Кини аата-суола Чурапчы улууһун дьонугар үйэ саас тухары умнуллуо суоҕа.

Итинтэн сылтаан бырайыактыыр уонна тутууну ыытар хайдах курдук уустугун, ымпыга-чымпыга үгүһүн ситэ удумаҕалаппат дьоҥҥо барытын сиһилии ырытан кэпсиир сөптөөх. Бу дьылаҕа улахан үтүөлээх, элбэх сыратын биэрбит, түүннэри-күннэри түбүгүрэн сүүрбүт-көппүт, үпхарчы хамсааһыныгар ылыннарыылаах тыллаах киһинэн институт ректора, РФ норуотун үөрэҕириитин бочуоттаах үлэһитэ, СР физкультураҕа уонна спорка үтүөлээх үлэһитэ М.Д.Гуляев буолар. Кини үс сыл кэриэтэ кэм иһигэр дьаныһан туран, бырайыактыыр уоннэ тутар үбү буларга сыратын-сылбатын биэрбэтэҕэ буоллар, дьиҥинэн, итиччэ улахан далаахыннаах, аныгылыы оҥоһуулаах дьиэ тутуллуо суоҕа эбитэ буолуо. Онтон институт проректора П.Д.Гуляев ойоҕостон быар куустан көрөн олорботоҕо чуолкай. Ханна да буоллар илии-атах үлэтигэр кыттыгастаах, сорох ылсыыта кыайтарбат түбэлтэтигэр сүбэ-ама, өйөбүл буолар этэ. Тутуу барарыгар наадалаах докумуоннары оҥоруу, теһелөөх матырыйаалы Россия киэҥ иэниттэн булан-талан аҕалыы, аныгы үйэ сиэринэн ис өртүн уунан, оттугунан хаачыллыытын тэрийии, үөрэнэр кылаастарга компьютердары, эт-хаан өртүнэн эрчиллэргэ аналлаах тэриллэри булуу улахан сүүрүүттэн-көтүүттэн, ийэ-хара көлөһүнү тоҕуттан, дьылы-күнү аахсыбакка үлэни күөс оргуйарыныы күөттүүртэн тутулуктааҕын бу эдэр, тыа сиригэр бастакы институт хаһаайыннара билэллэр, ону оҥордулар уонна ситистилэр диэн быһаччы тылбын тиэрдэбин, Чурапчы дьонун аатыттан кинилэргэ махталбын билларэбин.

Мин Чурапчыттан төрүттээҕим да быһыытынан, бырайыагы үрдүк таһымнаахтык оҥорору ытык иэспинэн ааҕабын. Ол да иһин саамай эрэллээх,эппит тылларыгар туругас үлэһиттэрим илиилэригэр туттарбытым. Олор аатарын ахтар буоллахха, бырайыак кылаабынай инженеринэн СР үтүөлээх тутааччыта А.А.Петров, автордарынан Чурапчыттан төрүттээх, РФ үтүөлээх архитектора, архитектураҕа Государственнай бириэмийэ лауреата И.А.Николаев уонна кини салалтатынан үлэлиир талааннаах архитектор В.В.Олесов буолаллар. Бу сүдү улахан, аҥардас биир улуус холугар кыаллыбат үлэни тутууну кылгас кэм иһигэр сатаан тэрийэн, үөрэнэр корпус үрдүк таһымнаахтык тутуллубутун хаачыйбыт киһини, биһиги институппутугар өр сылларга тутуу инженеринэн халбаҥнаабакка үлэлээбит уонна "Якутпроект" ХЭТ УП дочернай предприятиетын салайар М.Н.Новгородовы ахтыбакка хаалар табыллыбат.

Аны бу тутуу туох уратылааҕын, тугунан сөхтөрөрүн ырытан кэпсииргэ бэйэни хайҕааһын, түөскэ охсунуу буолбатын диэн, Москва куораттан кэлэ сылдьыбыт физкультура уонна спорт үрдүкү оскуолатын делегациятын дьоно сөҕөн-махтайан эппит тылларын ааҕаачыларга уонна биир дойдулаахтарбар тиэрдэбин.

Делегация дьоно аан маҥнай үчүгэй тутууларынан өссө да ситэ илик республика киин куоратыттан, Дьокуускайтан, ыраах, кинилэр санааларыгар,түҥкэтэх сытар Чурапчыга маннык бэртээхэй корпус тутуллубутун сүөдүргүү санаабыттар. Онтон турар сирин эргиччи көрөн-истэн баран: "Дьэ, сөпкө да гыммыттар эбит",– диэн түмүккэ кэлбиттэр. Институт диэн чел олоҕу тэрийии, аан дойдуга аатырыахтаах-сураҕырыахтаах спортсменнары иитии-үүннэрии буолар, онон кирдээх салгыннаах куоракка буолбакка, үчүгэй айылҕалаах, төгүрүччү ыраас эйгэлээх сиргэ туруохтааҕын бигэргэппиттэр.Онтон салгыы Д.П.Коркиҥҥа аналлаах музейы көрбүттэр. Аан дойду араас государстволарыгар, куораттарыгар сырыттылар ини, сылдьыбатылар ини көрбөтөхтөрүн көрөн, маннык музей тэҥнээҕэ суох эбит диэн бэлиэтээбиттэр, Дмитрий Петрович тус бэйэтин өйүнэн оҥорбут спортивнай снарядтарын Россия үрдүнэн сериялаан оҥорон таһаарыахха сөп эбит диэн сыаналаабыттар.

Оттон студеннар аныгылыы тэриллээх, техникалаах кылаастарга олорон, компьютер, интернет көмөтүнэн аан дойду ученайдарын лекцияларын сирэй көрөн олорон курдук истэр буолбуттарын кинилэр үрдүкү оскуолаларынааҕар үрдүк таһымнааҕын бэлиэтээбиттэр. Ордук чорботон бу Саха сирин тыа улууһугар маҥнайгынан оҥоһуллубут толору хаачыллыылаах бырайыак үрдүк хаачыстыбалааҕын бэлиэтии көрбүттэр.

Түмүгэр үөрэх кылааһын элбэтэр сыалтан көрүллүбэтэх остолобуойу,былааҥҥа киирбит бассейны ситэрэргэ баҕа санааларын эттилэр.

Итиэннэ Саха Республикатын саҥа талыллыбыт Президенэ Вячеслав Анатольевич Штыров тутуу инженерэ үөрэхтээх, идэтинэн үлэлиэҕиттэн халбаҥнаабакка Саха сиригэр тутуу үлэтэ сайдарыгар сыратын-сылбатын биэрбит киһи буолан, ити кичэллибэтэх объектарга үп көрүө, матырыйаалынан хаачыйыа диэн Москва делегацията эрэлин биллэрэн барда.

Иван АНДРОСОВ,
РБЧИ "Якутпроект" генеральнай директора,
СР үтүөлээх архитектора,
Кытаанах нэһилиэгин бочуоттаах гражданина.

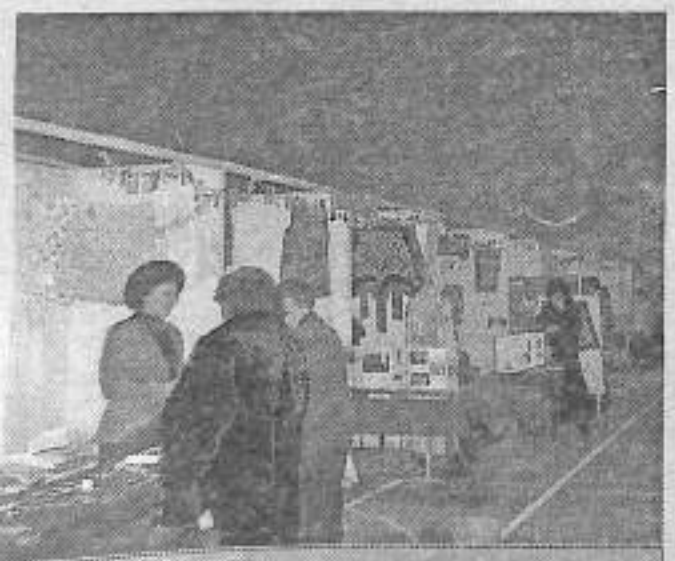

Быыстапка кэмигэр

Киэҥ-куоҥ аудиторияҕа

Дьоҕуру көрдөрүү

КОРПУҺА ҮЛЭҒЭ КИИРДЭ

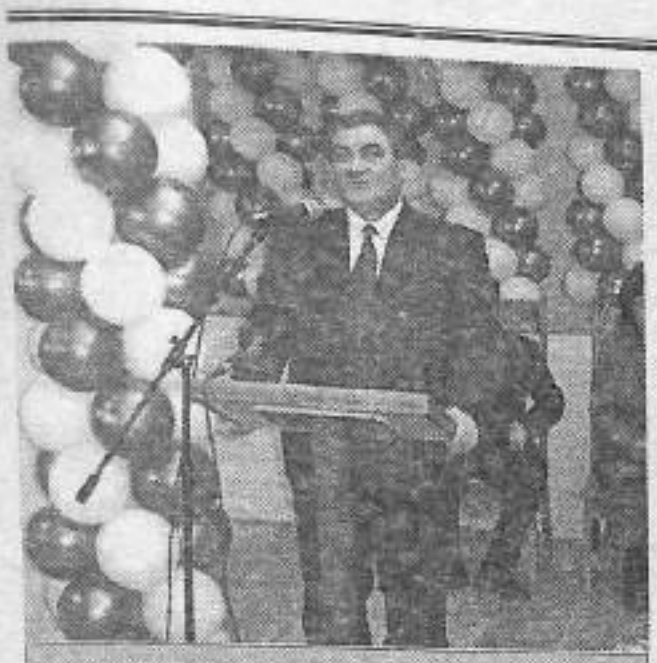

СР Президенэ В. А. Штыров

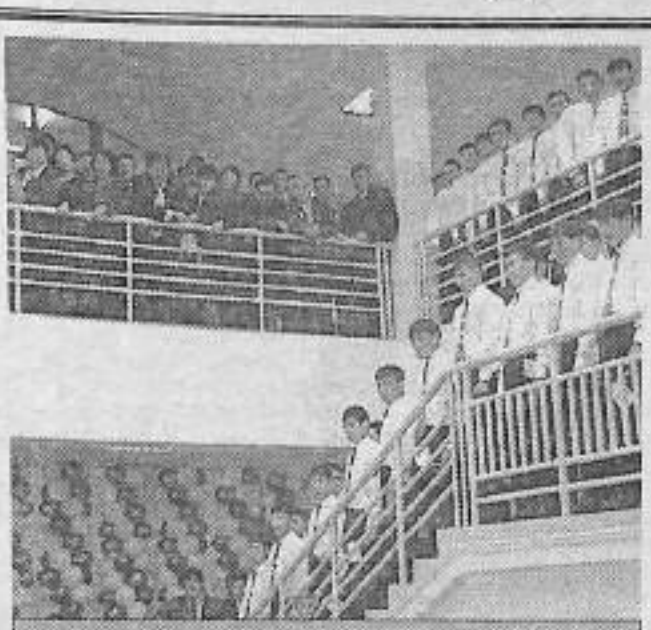

Үеруүлээх миитинҥэ

М.Д. Гуляев, В.А. Штыров, А.А. Шадрин

БАРЫБЫТ СҮНКЭН ҮӨРҮҮБҮТ

БЫЫСТАПКАЛАР

ЧФКСИ саҥа үөрэнэр-лабораторнай корпуһа үлэҕэ киириитин үөрүүтүн кытары тэриитиннэрэн сарсыардаттан сүүрэр манежка уран тарбахтаахтар уус-уран оҥоһуктарын, үөрэх тэрилтэлэрин саҥаны көрдөөһүҥҥэ быыстапкалара тэриллэн үлэлээтэ. Онно Дириҥ агро-оскуолата, Сылаҥ, Арыылаах, Хадаар, Кытаанах, Хатылы, Чакыр, Амма орто оскуолалара, Одьулуунаабы политехническэй лицей ҮөПК-та, Чурапчы иккис сүһүөх орто оскуолата, Дьиэҕэ үөрэтэр киин, Чурапчы сэлиэнньотин "Чуораанчык" уһуйаана кытыннылар. Манна мастан чочуйууттан саҕалаан, үрүҥ көмүстэн кутууга тиийэ оҥоһук эгэлгэ арааһа тардылынна. Спортивнай муннугу тэрийиигэ конкурс ыытылынна, онно оскуолалары таһынан биирдиилээн ыаллар көктөөхтүк кыттыбыттара быыстапка таһымын үрдэттэ. Билиҥҥи чөл олох сиэрин тарҕатан, күннээҕи олох ирдэбилэ оҥостууга хас биирдии үөрэх тэрилтэтигэр уонна биирдиилээн ыалларга аныгылыы ирдэбилгэ сөп түбэһэр спортивнай муннуктар баар буолуулара үтүө үгэскэ кубулуйан эрэрин киһи үөрэ көрөр. Ол курдук, баар матырыйаалтан тардынарга, анныынарга, былчыҥы хачайдыырга уо.д.а аналлаах тренажердары оҥостубуттарын Чакыртан Ануфриевтар, Адамовтар, Петровтар,Арыылаахтан Новгордовтар, Макаровтар, Портнягиннар аҕалан көрдөрдүлэр.

К.К.Пермяков салайаачылаах жюри кыайыылаахтары быһаарда. Оскуолалар икки ардыларыгар Арыылаах орто оскуолата бастаата. Манна физкультура учууталынан үлэлиир Н.Н.Манасытова тэрээһиннээх үлэтэ Грамотанан бэлиэтэннэ. Бу нэһилиэккэ 47 ыал, ол иһигэр 37-тэ толору тэриэбэлээх спортивнай муннугу оҥостубуттар. Онтон дьиэ кэргэттэргэ Н.Н.Гуляев (интернат - оскуола түөлбэтиттэн) дьиэ кэргэнэ бастыҥынан аатланна, Е.Д. Макаров (Сылаҥ нэһилиэгэ) дьиэ кэргэнэ иккис буолла.

ХАРТЫЫНА ГАЛЕРЕЯТА

ЧФКСИ студеннарыгар аан дойду уус-уран культуратыгар спецкурс баарын уонна онно ССРС культуратын үтүөлээх үлэһитэ В.Д.Пинигина сирэй көҕүлээһинэн СР национальнай музейын кытары сөҥнөһөн сэдэх үлэлэр быыстапкалара тиһигин быспакка тэриллэллэрин туһунан биһиги ааспыт сыллаахха хаһыакка суруйан турабыт. Бүгүҥҥү үрдүк үөрүүгэ холбоһон, иккис этээскэ холга ССРС народнай художнига, хоту көһөрүллүү кыттыылаҕа А.П.Мунхалов бэйэтин үлэлэриттэн сүүрбэ хартыынаны аҕалан бар дьонугар көрдөрүүгэ туруорбут.

— Манна хартыына галереята тэриллиэхтээх,–диир Валентина Дмитриевна, — бастакы экспонаттарбытынан икки хартыына киирдэ. Олор бу бааллар — Афанасий Осипов "Үтүөлээх тренер Д.П.Коркин" диэн 1970 сыллаахха суруйбут үлэтэ уонна олохтоох маастар Иван Пинигин оҥорбут Д.П.Коркин портрета. Кэлиҥҥи өттүгэр СР национальнай музейын фондатыттан аҕалан итиэннэ бэйэбит олохтоох художниктарбыт үлэлэриттэн туруорар былааннаахпыт.

ҮӨРҮҮЛЭЭХ МИИТИНҤҤЭ

Институт саҥа үөрэнэр-лабораторнай корпуһа үлэҕэ киириитигэр анаммыт миитин кыһыл лиэнтэни кырыйыы сиэриттэн-туомуттан саҕаланан, маҥнайгы этээс фойетыгар лоп-курдук 2 чаастан буолла. Өрөгөйдөөх үөрүүнү үллэстэ кэлбит үгүс дьон маҥнайгы уонна иккис этээстэринэн бэрт холкутук тарҕаннылар.Күндү ыалдьыттарынан СР Президенэ В.А.Штыров, СР үөрэҕин министрин бастакы солбуйаачы А.М.Попов, СР үрдүк үөрэх тэрилтэлэригэр уонна профессиональнай үөрэхтээһиҥҥэ государственнай комитетын председателин бастакы солбуйаачы Г.И. Рац, СР физическэй культураҕа уонна спортка государственнай комитет эппиэттээх үлэһитэ М.Е.Друзьянов, олимпийскай чемпион П.П.Пинигин , "Барҕарыы" фонда толоруулаах директора Е.С.Сидорова, "Саха" НИБК иһинэн үлэлиир "Хотугу сулус" телерадиоакадемия директора Т.А.Гоголева , улууспут салалтата, эппиэттээх үлэһиттэрэ, нэһилиэктэр баһылыктара, тэрилтэ салайаачылара, оскуола-интернат араас сыллааҕы выпускниктара, уо.д.а. үгүс киһи сырытта.

Дьоро кизһэни учуутал Л. М. Винокурова иилээн-саҕалаан салайан ыытта. Россия үрдүнэн тыа сиригэр бастакынан аһыллыбыт үрдүк үөрэх кыһатын үөрэнэр-лабораторнай корпуһун үлэҕэ киллэрии улахан суолтатын бэлиэтээн туран, үрдүк үөрүүнэн эҕэрдэлээн бары үлэһиттэргэ, преподавателлэргэ, студеннарга, улуус олохтоохторугар үгүс үтүө тыл этилиннэ, алгыс ананна. Бу тыа сиригэр атын хайа да улууска тутулла илик, толору хаачыллыылаах корпуһу тутан үлэҕэ киллэрбит үлэ инбэлиитэрин Союһун "Элла" тэрилтэтин салайаачыта С.А.Довтян символическай күлүүһү дьиэлээх хаһаайыҥҥа— институт ректорыгар М.Д.Гуляевка туттаран, корпус силигэ сиппитин кэрэһилээтэ.

СР Президенэ В.А.Штыров чөл олоҕу тарҕатыыга, тыа сирин ыччатын үтүөҕэ-кэрэҕэ үгүйууга, анал идэни биэриигэ, бүтүн Россия уонна Аан дойду үрдүнэн үөрэхтээһиҥҥэ киллэһиллэр саҥа технологиялары тыа сиригэр киллэриигэ бу кыһа улахан суолталааҕын тоһоҕолоон туран, үрдүк үөрүүнэн эҕэрдэлээтэ, кэлэр өттүгэр өссө сиэрэн-хоторон оҥорорго баҕатын эттэ. ЧФКСИ аһыллыытыгар улахан оруоллаах СР маҥнайгы Президенэ М.Е.Николаев институт Саха Республикатыгар үөрэхтээһин сайдыытыгар, чөл олох сиэрин тарҕатыыга бэйэтин кылаатын киллэриэҕэр эрэнэр тылларын биллэрбит эҕэрдэ телеграмматын "Саха" НИБК "Хотугу сулус" телерадиоакадемия директора Т.А.Гоголева аҕаан иһитиннэрбитин мустубут дьон тыыммакка да олорон, долгуйан иһиттилэр. Улуус баһылыга, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, СР Бочуоттаах гражданина А.А.Шадрин улууспутугар тыа сиригэр урут ханна да суох көстүү — үрдүк үөрэх кыһата аһыллан кадрын аттаран, базатын хаҥатан ситиһиилээхтик үлэлээн эрэрин бэлиэтээтэ итиэннэ бу мээнэҕэ кураанах сиргэ оҥоһуллубатаҕын, манна РФ үтүөлээх тренерэ Д.П.Коркин олук уурбутун санатан туран, тэтими ыһыктыбакка, салгыы өссө күүскэ ылсан үлэлиигэ ситиһиилэри баҕарда. Интернат-оскуола выпускнига, билигин Москва куоракка коммерческай баан директора Дьулустаан Борисов биир дойдулаахтарынүөрүүтүгэр кыттыһан бэйэтин эҕэрдэ тылын эттэ. Иккис курс студена Г.Неустроев бу күлүмүрдэс таас таманнаах бэртээхэй кыһаны туппуттарын иһин студеннар барыларын аатарыттан правительствоҕа махтал тылларын эттэ, инникитин эрэли туһэн биэрбэт гына үөрэниэхпит—үлэлиэхпит диэтэ.

Ректор М.Д.Гуляев былырыын лоп курдук, бэччаларга бу корпус тутуута саҕаламмытын, итиэннэ үрдүкү салалта, правительство, улуус дьаһалтатын уонна тутаачылар, бары коллектив сыратын түмпүтүн түмүгэр бүтэн үлэҕэ киирэрэ ситиһиллибитин бэлиэтээтэ. Инники соруктарын, былааннарын билиһиннэрдэ, бары көмөлөспүт дьоҥҥо махтанна. Өрөгөйдөөх миитини киэргэтэн улууспут талааннаах ырыаһыттара Анастасия Готовцева, Николай Саввин, Дириҥнээҕи народнай хор, Чыалпаратааҕы эр дьон хордара кытыннылар. Тренер Дмитрий Чаҕаан бэлэмниир "Ураанхай" бөлөҕүн сҕолоро уустук акробатическай нүөмэрдэри көрдөрдүлэр, институт иккис курсун студена, ыраах Тыва республикатыттан кэлэн үөрэнэ сылдьар Бельчур бэйэтин тылынан ырыа ыллаата. Миитин студеннар "Гаудеамус" ырыаны ньиргиэрдээх толорууларынан түмүктэннэ.

БАСТЫҤТАН-БАСТЫҤНАР ЧИЭСТЭННИЛЭР

Лекционнай саалаҕа дьоро кизһэ биир бэлиэ туҥэнэ— бастыҥ үлэлээх преподавателлэри, үрдүк ситиһиилээх спортсменнары уонна тутаачылары наҕараадалааһын буолла.

Улуус баһылыгын солбуйаачы И.И.Яковлев Улуус бочуотунай грамоталарын институт тутууга проректорыгар П.Д.Гуляевка уонна "Элла" ХЭТ инженеригэр Н.М.Никифоровка туттарда. СР үөрэҕин министрин бастакы солбуйаачы А.М. Попов "СР үөрэҕин туйгуна" энактары өр сыл үлэлээбит бастыҥ педагогтарга-төрүт культура учууталыгар М.Г.Колесоваҕа уонна омук тылын учууталыгар Т.Н.Дьячковскаяҕа туттарда. СР үрдүк үөрэх тэрилтэлэригэр уонна профессиональнай үөрэхтээһиҥҥэ Государственнай комитетын председателин бастакы солбуйаачы Г.И.Рац тыа сиригэр бастакынан аһыллыбыт үрдүк үөрэх кыһатын профессорскай-преподавательскай састааба аныгы технологиялар сайдыыларын тыа сиригэр саха төрүт культуратын уратыларын кытары айымныылаахтык, таба дьүөрэлэһиннэрэн киллэрэллэригэр баҕаран туран, институт администрациятыгар Госкомитет эҕэрдэ аадырыһын туттарда. Итиэннэ тутууга үлэлээбит "Элла" тэрилтэ салайаачыларыгар С.А.Довтяҥҥа, Г.С.Лалоҥҥа, "Якутпроект" РБЧИ кылаабынай директорыгар И.С. Андросовка, кылаабынай инженер А.А.Петровка, "Слепцов" чаһынай тэрилтэ кылаабынай инженеригэр Ф.И.Наумовка, улуустааҕы ДьУоКХУ начальнигар В.И.Новгородовка уо.д.а. эҕэрдэ суруктары,өйдөбүнньүк бэлэхтэри туттартаата. СР физическэй культураҕа уонна спортка государственай комитетын аатыттан М.Е.Друзьянов тутаачыларга итиэннэ "Чурапчы" суолу тутар-еремүеннүүр ГУП начальнигар Н.Н.Поповка, РЭС начальнигар Ф.Ф.Барашковка Эҕэрдэ суруктары, өйдөбүнньүк бэлэхтэри туттартаата. Маны сэргэ спорт ветераныгар, 70 сааһын томточчу туолбут С.Е.Поповка уонна тренер Е.К.Абрамовка анал бэлиэлэри туттарда. Сидор Егоровиһы үөрүүлээх үбүлүөйүнэн олимпийскай чемпион П.П.Пинигин уонна биллиилээх спортсмен В.П.Карпов эҕэдэлээтилэр. Үрдүк спортивнай кирбиилэри ситиспит студеннар умнуллубатылар. Ол курдук, И. Андросов "РФ спордун маастара", В.Сергеев , А.Иванов, Е.Павлов "Саха Республикатын спордун маастара" буолбуттарын туоһулуур дастабырыанньалары уонна энактары туттулар. Маны таһынан, соҕуруу күрэхтиһиҥэ сылдьар тустууктар М.Ябловскай уонна В. Попов "РФ спордун маастардарын" аатын ылбыттарын туһунан телеграмманы аҕаан иһитиннэрдилэр. Институт ректора М.Д.Гуляев СР маҥнайгы Президенигэр М.Е.Николаевка анаабыт махтал суругун кини көмөлөһөөччүтэ В.П.Ноговицын тахсан ылла. Мантан салгыы тутууга үлэлээбит тэрилтэлэр инженердэрэ, тутаачылар, тутуу этэрээтигэр үлэлээбит студеннар бэлиэтэннилэр.

Үөрүүлээх миитин уонна бастыҥнары чиэстээһин кэнниттэн дьоро кизһэ ыалдьыттара сүүрэр манеһынан уонна Хартыына галереятынан быыстапкаларга сырыттылар, саҥа дьиэни-уоту көрдүлэр. Кизһэтин кэлбиттэри кими да матарбакка, фуршет тэрилиннэ. Саҥа үөрэнэр-лабораторнай корпус үлэҕэ киириитигэр анаммыт дьоро кизһэ сынньалаҥ кизһэтинэн, ыччат дискотекатынан түмүктэннэ.

Р. СИБИРЯКОВА.

Күндү иитэбит, эбэбит, хос эбэбит, колхознай-совхознай түгүү, тыыл ветерана, Кытаанах нэһилиэгин олохтооҕо

МАКАРОВА Феодосия Иннокентьевна

уһун ыарахан ыарыыттан олунньу 25 күнүгэр 93 сааһыгар өлбүтүн, дириҥник курутуйан туран, аймахтарыгар, үөлээннээхтэригэр, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Кыргыттара, уолаттара, күтүөттэрэ, кийииттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Кытаанах нэһилиэгин ытык кырдьаҕаһа, тыыл, үлэ ветерана Макарова Феодосия Иннокентьевна өлбүтүнэн кыыһыгар, В.С.Яковлев-Далан аатынан Кытаанах орто художественнай-эстетическэй оскуолатын завуһугар Пономарева Татьяна Егоровнаҕа, уолугар, куруһуок салайааччытыгар Макаров Ньургустаан Егоровичка, сиэнигэр, оскуола координаторыгар Коркина Феодосия Егоровнаҕа, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр, бары чугас дьонугар, аймахтарыгар Кытаанах нэһилиэгин дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ, оскуола администрацията, коллектива.

– Тыыл, үлэ ветерана Макарова Феодосия Егоровна өлбүтүнэн кыыһыгар, Кытаанах орто оскуолатын завуһугар Татьяна Егоровна, күтүөтүгэр, оскуола сантехнигэр Терентий Иванович Пономаревтарга, сиэнигэр, оскуола координаторыгар Феодосия Егоровна, сиэн күтүөтүгэр, оскуола тех-үлэһитигэр Николай Алексеевич Коркиннарга, чугас аймахтарыгар улуустааҕы үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун комитета.

– Күндү саҥастара, элбэх оҕо ийэтэ, эбэтэ, хос эбэтэ Макарова Феодосия Иннокентьевна өлбүтүнэн оҕолоругар эдьиийдэригэр, убайдарыгар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр Чурапчыттан Макаровтар, Старостина П.М.

– Таптыыр эдьиийдэрэ Макарова-Окоемова Феодосия Иннокентьевна өлбүтүнэн оҕолоругар-сиэн таайдарыгар, сиэннэригэр Чурапчыттан Окоемовтар.

Чурапчы сэлиэньэтин олохтооҕо

ПЕТРОВ Николай Гаврильевич

эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Убаастыыр коллегалара, доҕордоро, табаарыстара Петров Николай Гаврильевич хомолтолоохтук өлбүтүнэн балтыгар Люция Гаврильевнаҕа, оҕотугар Сергейгэ, чугас дьонугар, аймахтарыгар улуустааҕы ис дьыала коллектива.

– Улуустааҕы ис дьыала отделын үлэһитэ, Чурапчытааҕы авар-суоттуур кииҥҥэ уһун кэмҥэ үтүө суобастаахтык харабыллаан үлэлээбит Петров Николай Гаврильевич хомолтолоохтук өлбүтүнэн бары аймахтарыгар аваар-суоттуур киин коллектива.

– Бырааттара, убайдара Петров Николай Гаврильевич (Куочча) хомолтолоохтук өлбүтүнэн балтыгар Люсяҕа, уолугар Сережаҕа Кирилловтар, Васильевтар, Соловьевтар, Ивановтар, Уарова В.И.

– Убайа Петров Николай Гаврильевич хомолтолоохтук өлбүтүнэн Петрова Люция Гаврильевнаҕа 1991 с. Чурапчы орто оскуолатын бииргэ үөрэнэн бүтэрбит дьүөгэлэрэ.

– Уолугар Сережаҕа, балтыгар Люцияҕа, аймахтарыгар Аргунова, Парфеновтар, Намытаровтар, Слепцовтар, Поповтар.

– Күндү үөрэлпит оҕолоро, бииргэ үөрэммит доҕордоро Петров Куочча хомолтолоохтук күн сириттэн барбытынан уолугар Сэрежэҕэ, кэргэнигэр Туяраҕа, балтыгар Люсяҕа, бары аймахтарыгар бастакы учуутала Елизавета Мироновна, кылаас салайааччыта Альбина Степановна, 1989 с. Чурапчы орто оскуолатын бииргэ үөрэнэн бүтэрбит доҕотторо.

– Ыаллара, бииргэ улаатпыт табаарыстара Петров Николай өлбүтүнэн уолугар Сережаҕа, балтыгар Люсяҕа, чугас аймахтарыгар Миитээски Алааһын түөлбэтин олохтоохторо.

Күндү кыыһа

КУЗЬМИНА Валентина Сергеевна

ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн Амма орто оскуолатыгар өр сылларга техническэй үлэһитинэн үлэлээбит Неустроева Евдокия Никитичнаҕа, чугас дьонугар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Амма орто оскуолатын коллектива.

Күндү аймахпыт, тыыл, педагогическай үлэ ветерана, Болугур нэһилиэгин олохтооҕо

ДИОДОРОВ Михаил Михайлович

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Варвара Спиридоновнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чурапчыттан Охлопковтар, Дьокуускайтан Коркиннар, Романова Маргарита Афанасьевна.

Болугур нэһилиэгин олохтооҕо

ХАРИТОНОВ Петр Петрович

ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Күндү эдьиийдэригэр Альбина Николаевнаҕа, оҕолоругар Гошаҕа, Шураҕа, Робертка, Оксанаҕа, кийиитигэр Мираҕа, күтүөттэригэр Ариангга, Димаҕа, сиэннэригэр, аймахтарыгар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһээлэрэ, күтүөттэрэ Харитонов Петр Петрович өлбүтүнэн Одьулуунтан, Дьокуускайтан Федотовтар, Матвеевтар, Чурапчыттан Баишевтар, Федотовтар, Амматтан Неустроевтар.

– Күндү аҕата Харитонов Петр Петрович өлбүтүнэн Кондратьева Оксана Петровнаҕа Амма орто оскуолатын 25-с выпуска.

Таптыыр оҕобут, убайбыт, СГУ саха филологиятын уонна культуратын факультетын I курсун студена, Хатылы олохтооҕо

ДЬЯЧКОВСКАЙ Игорь Сергеевич

олунньу 20 күнүгэр 18 сааһыгар соһумардык олохтон туораабытын, дириҥник курутуйан туран, бары аймахтарбытыгар, доҕотторугар, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Тапталлаах оҕобут, эн сырдык мөссүөнүҥ өрүү сүрэхпитигэр сылдьыаҕа.

Ийэтэ, аҕата, балтылара, бырааттара.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Тапталлаах оҕолоро, сиэнэ, убайдара, СГУ студена Дьячковскай Игорь Сергеевич эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүнэн ийэтигэр Валентина Алексеевна, аҕатыгар Сергей Афанасьевич Дьячковскайдарга, балтыларыгар Надяҕа, Валерияҕа, быраатыгар Сережаҕа, эһэтигэр Алексей Петрович Поповка, кини оҕолоругар, аймахтарыгар Хатылы нэһилиэгин дьаһалтата, нэһилиэк олохтоохторо.

– Тапталлаах оҕото Игорь күн сириттэн хомолтолоохтук туораабытынан Хатылытааҕы "Ситим" социальнай-культурнай киин директорыгар Дьячковская Валентина Алексеевнаҕа улуустааҕы культура управлениета, Чурапчытааҕы оҕо музыкальнай оскуолатын коллектива.

– Тапталлаах сиэнэ, бырааттара, убайдара Игорь эдэр сааһыгар былаҕайга былдьаппытынан ийэтигэр бииргэ төрөөбүт балтыларыгар Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар күтүөттэригэр Сергей Афанасьевичка, ыарахан кэмнэригэр кинилэри кытта биир-гэлэрин биллэрэн, дириҥ кутурҕаннарын тэҥҥэ үллэстэн, эһэтэ Алексей Петрович, бииргэ төрөөбүттэрэ уонна кинилэр оҕолоро.

– Ийэтигэр, таптыыр балтыларыгар Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар күтүөттэригэр Сергей Афанасьевичка, эһэтигэр Алексей Петровичка, бииргэ төрөөбүттэрэ уонна кинилэр оҕолоро.

– Ийэтигэр, таптыыр балтыларыгар Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар күтүөттэригэр Сергей Афанасьевичка, эһэтигэр Алексей Петровичка, балтыларыгар Надяҕа, Валерияҕа, быраатыгар Сережаҕа, аһыыларын тэҥҥэ үллэстэн, Харлампьевтар, Демьяновтар, Лыткиннар дьиэ кэргэттэрэ.

– Күндү оҕолоро Игорь олохтон туораабытынан балтыгар Валентина Алексеевнаҕа, күтүөтүгэр Сергей Афанасьевичка Ульяна Николаевна Атласова.

– Төрөппүттэригэр эдьиийдэригэр Валентина Алексеевнаҕа, күтүөтүгэр Сергей Афанасьевичка Прокопьевтар.

– Таптыыр уоллара, бырааттара, СГУ студена Дьячковскай Игорь хомолтолоохтук өлбүтүнэн ийэтигэр, бэйэлэрин үлэһиттэригэр Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар Сергей Афанасьевичка, бииргэ төрөөбүттэригэр, эдьиийдэригэр Мотрена Алексеевнаҕа, Александра Алексеевнаҕа, Анна Алексеевнаҕа, Екатерина Алексеевнаҕа, Евдокия Алексеевнаҕа, Елена Алексеевнаҕа, убайыгар Алексей Алексеевичка, кинилэр дьиэ кэргэттэригэр Хатылы орто оскуолатын коллектива.

– Күндү бырааттара, убайдара Дьячковскай Игорь Сергеевич хомолтолоохтук өлбүтүнэн ийэтигэр Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар Сергей Афанасьевичка, балтыларыгар Надяҕа, Лераҕа, бырааттарыгар Сережаҕа, бары чугас аймахтарыгар Чурапчыттан убайдара Николай Дьячковскай, Кытаанахтан Пономаревтар дьиэ кэргэттэрэ.

– Таптыыр уоллара Игорь хомолтолоохтук олохтон туораабытынан төрөппүттэригэр, бииргэ үөрэммит доҕордоругар Валентинаҕа, күтүөттэригэр Сергейгэ Хатылы орто оскуолатын 1975 сыллааҕы выпуһа.

– Күндү оҕолоро Игорь өлбүтүнэн ийэтигэр Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар Сергей Афанасьевичка, быраатыгар, балыстарыгар, бары аймахтарыгар Сылантан Мария Прокопьевна, Арепиннар, Макаровтар, Поповтар, Чурапчыттан Неустроевтар.

– Бииргэ үөрэммит доҕотторо, СГУ студена Дьячковскай Игорь Сергеевич соһумардык өлбүтүнэн, улаханнык хараастан, хомойон туран, ийэтигэр Валентина Алексеевнаҕа, аҕатыгар Сергей Афанасьевичка, балтыларыгар Надяҕа, Лераҕа, быраатыгар Сережаҕа Хатылы орто оскуолатын 2000 с. выпускниктара, кылаас салайааччылара Николаев В.Г., Кузьмина В.И.

– Нэһилиэк олохтоохторугар Валентина Алексеевна, Сергей Афанасьевич Дьячковскайдарга, оҕолоругар Надяҕа, Валерияҕа, Сережаҕа тапталлаах оҕолоро, убайдара, доҕордоро Дьячковскай Игорь эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүнэн Хатылы нэһилиэгин ыччаттара.

– Бииргэ үлэлиир коллегаларыгар Валентина Алексеевна уонна Сергей Афанасьевич Дьячковскайдарга тапталлаах уоллара Игорь хомолтолоохтук өлбүтүнэн А.Ф. Захарова, М.Д.Борисова дьиэ кэргэттэрэ.

– Төрөппүттэригэр балтыларыгар Валентина Алексеевнаҕа, күтүөттэригэр Сергей Афанасьевичка, кинилэр оҕолоругар Надяҕа,Валерияҕа, Сережаҕа, эһэтигэр Алексей Петрович Поповка, кини оҕолоругар Павлуцкайдар, Захаровтар, Федоровтар, кинилэр оҕолоро.

– Төрөппүттэригэр балтыларыгар Валентина Алексеевнаҕа, күтүөттэригэр Сергей Афанасьевичка, кинилэр оҕолоругар Надяҕа,Валерияҕа, Сережаҕа, эһэтигэр Алексей Петрович Поповка, кинилэр оҕолоругар Хатылыттан Беляевтар, Дьокуускайтан Готовцевтар, Тулагыттан А.Козлова, кинилэр оҕолоро.

– Тапталлаах оҕолоро, СГУ студена Дьячковскай Игорь Сергеевич олус соһумардык, хомолтолоохтук күн сириттэн туораабытынан төрөппүттэригэр Валентина Алексеевнаҕа, Сергей Афанасьевичка, бииргэ төрөөбүттэригэр Хатылы оскуолатын "Кустук" эстетическэй киинин үгүһүйт оҕолоро уонна кинилэр төрөппүттэрэ.

– Тапталлаах оҕолоро Игорь олохтон барбытынан Сергей Афанасьевич, Валентина Алексеевна Дьячковскайдарга Чурапчыттан, Сылантан бары Баишевтар.

ВИДЕОЗАЛ АҺЫЛЛЫННА

Чурапчытааҕы народнай театр фойетыгар "Киновидеотехцентр" иһинэн видеозал үлэтин саҕалаата. Видеозалга Москваттан улахан кыамталаах харчык баҕарар кээмэйдээх экраҥҥа көрдөрөр "SANYO" видеопроектор туруоруллунна. Киинэлэр үчүгэй хаачыстыбалаахтык устуллубут "Дивиди" дискалартан, "Сахафильм" уонна олохтоох видеоператордар устуулаларыттан, лицензиялаах видеокассеталартан көрөөччүлэр баҕаларын учуоттаан көрдөрүллүөхтэрэ.

"Киновидеотехцентр" директора А. А. Сивцев видеозал аһыллыбытынан бастакы киинэни көрөөччүлэри аҕаардаата, саала киинэни сөбүлээччилэри нэн толору буола турарыгар баҕа санаатын этта. Инникитин видеозал үлэһиттэрэ улуус нэһилиэктэрин кэрийэн көрдөрүөхтэрэ диэн сорук туруорулунна.

П. Коркин,
Россия бочуоттаах кинематографиһа.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Шиферга (175 х 115 см) наадыйааччылартан сакаас хомуйабыт. 1 устуука – 185 солк.

Тел. 42-542.

Чурапчы сэлиэньэтинээҕи "Ситим" маҕаһыын.

* * *

Чурапчытааҕы капитальнай тутуу управлениета кредиттээхтэргэ саҥа кэлбит шифери, фанераны түҥэтэр. Ыларга тиэтэйиҥ. Билсэр тел. 41-154, 41-242.

БИҺИГИ ӨҤӨБҮТҮНЭН ТУҺАНЫҤ!

Күн аайы Чурапчы–Дьокуускай–Чурапчы маршрутунан дьону таһабын. Билсэр телефоннар: Чурапчыга 42-295, Дьокуускайга 45-71-86.

Төлөйтөн, Мугудайтан дьону ылабын.

Кыҥдалга бараргa тэриктэлэртэн сакаас хомуйабын.

Таптыыр аҕабыт

ТОЛСТОУХОВ Василий Герасимович I

олунньу 26 күнүгэр уһун ыарахан ыарыыттан өлөн туораабытын, дириҥник курутуйан туран, аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрэбит.

Уолаттара Роман, Иван, Герасим.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Күндүтүк саныыр убайдара Толстоухов Василий Герасимович олохтон туораабытынан уолаттарыгар, аймахтарыгар балта Светлана, күтүөтэ Фанис, быраата Василий, кинилэр оҕолоро, сиэннэрэ.

– Ытыктыыр, таптыыр абаҕалара Толстоухов Василий Герасимович I өлбүтүнэн оҕолоругар Романнга, Иванга, Герасимга, балтыгар эдьиийдэригэр Светланаҕа, күтүөттэригэр Фаниска, быраатыгар убайдарыгар Василийга, ыар сүтүктэрин, аһыыларын тэҥҥэ үллэстэн, сиэннэрэ Ира, Алик, Мария, Саргылана, Юрий.

Жатай бөһүөлэгин олохтооҕо, тыыл, СР дорууобуйатын харыстабылын ветерана

ПОПОВА Василиса Михайловна

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Чурапчыттан төрүттээх Жатай олохтооҕо, тыыл, доруобуйа харыстабылын ветерана Попова Василиса Михайловна олохтон туораабытынан кэргэнигэр Попов Сидор Дмитриевичкэ, кини балтыгар Барашкова Любовь Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, аймахтарыгар доҕотторо Р.Макарова, И.Сивцева, Мария, Егор Монастыревтар, Клара, Иван Сивцевтэр.

– Эдэр саастарын күндү дьүөгэлэрэ, СР доруобуйатын харыстабылын туйгуна, Чурапчы улууһун эмчиттэрин ветерана Попова (Сивцева) Василиса Михайловна ыарахан ыарыыттан күн сириттэн туораабытынан тапталлаах кэргэнигэр Сидор Дмитриевичкэ, кини балтыгар Л.Д.Барашковаҕа, уолугар Мишаҕа уонна кинилэр дьиэ кэргэттэригэр, аһыыларын, хомолтолорун тэҥҥэ үллэстэн, күүстээх санааларыгар эрэнэн туран, А.Г.Захарова, Н.А.Дьяконов, Л.В.,И.И. Ермолаевтар, А.Ф., И.В. Поповтар.

– Кэргэнигэр Попов Сидор Дмитриевичкэ, балтыгар Барашкова Любовь Дмитриевнаҕа, кинилэр оҕолоругар, чугас аймахтарыгар Чурапчы сэлиэньэтинээҕи "Чэбдик" кулууп чилиэннэрэ.

– Убаастыыр эдьиийдэрэ Попова Василиса Михайловна өлбүтүнэн кэргэнигэр Сидор Дмитриевичкэ, бары аймахтарыгар Арыылаахтан балта Балбаара Сивцева уонна кини оҕолоро.

СР киинэтин, үлэ ветерана, Соловьев нэһилиэгин олохтооҕо

ЭЛЯСОВ Григорий Трофимович

эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн оҕолоругар, күтүөтүгэр, сиэннэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Улуустааҕы "Киновидеотех-центр" дирекцията.

Редактор ПОПОВ Г.Г.
АДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сал. Карл Маркс уул. 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор – 41-332, отделлар – 41-205.
E-mail:sanaoloh@churapsakha.ru

Хаһыаты тэрийээччилэр: Саха Республикатын Правительствота, Улуус дьаһалтата, Редакция. Хаһыат сахалыы тылынан оптуорунньукка, чэппиэргэ, субуотаҕа тахсар. Хаһыат индексэ: 54907

"Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук. Офсетнай бэчээт. Сакааһын № 23-24. Тираж 2398. 27. 02. 2002 с. бэчээккэ бэриллиннэ.

Автор суруйар этиллэр саҥа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэһэр буолбатах. Суруйка ыйыллар чахчылар кырдьыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.